

Asia: VN/8452/2021

Hallituksen esitys eduskunnalle alusliikennepalvelulaiksi ja eräiksi muiksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

1. Esitystä alusliikennepalvelulaiksi koskevat yleiset huomiot

Liikenne- ja viestintävirasto (jäljempänä Traficom) pitää hallituksen esitystä uudeksi alusliikennepalvelulaiksi tärkeänä hankkeena, joka tulisi saattaa voimaan tällä hallituskaudella. Hallituksen esityksellä uudeksi alusliikennepalvelulaiksi on merkitystä alusliikenteen turvallisuuteen ja sujuvuuteen. Kansainvälisen merenkulkujärjestön IMO:n päätöslauselma (A.1158(32)) uudeksi ohjeistuksi alusliikennepalvelusta (VTS) muuttaa kansainvälisen majakkaliiton IALA:n asemaa alusliikennepalvelun järjestämisen, koulutuksen ja toiminnan ohjeistamisessa sekä sen antamien ohjeiden ja suositusten statusta. Jäsenmaat toimeenpanevat uusia ohjeita kansallisissa säädöksissään ja omissa toimintatavoissaan, koska pyrkimys on VTS-toiminnan kansainväliseen yhdenmukaisuuteen. Suomen on tärkeää seurata tätä kehitystä merenkulun kansainvälisen luonteen vuoksi. EU:n seurantadirektiivin vastuiden huomioiminen on myös merkittävä VTS-palveluntarjoajan yhtiöittämisen vuoksi. Lain voimaantulo tukisi niin ikään luotsauslain uudistamisen tavoitteita.

Traficomille ei käytännössä muodostu uusia resurssitarpeita lakiehdotuksen myötä. Lain edellyttämät tehtävät ovat hoidettavissa olemassa olevin resurssein. Koulutuksen auditointi lisää kustannuksia oppilaitoksille mutta hyväksytty koulutus ja sen tuottama osaaminen parantavat toiminnan uskottavuutta ja luottamusta VTS:ään. Tätä edellyttää myös kansainvälinen ohjeistus.

2. Alusliikennepalvelulain soveltamisalaa ja määritelmiä koskevat huomiot (ehdotetun lain luku 1)

Traficom esittää, että muutetaan perusteluissa sivulla 24 viimeisessä kappaleessa olevaa tekstiä niin, että NEMO-järjestelmä on uusi kansallinen merenkulun tiedonhallintajärjestelmä, joka on yhteensopiva muiden jäsenmaiden vastaavien järjestelmien kanssa EU:n European Maritime Single Window (EMSW) -asetuksen vaatimusten mukaisesti.

3. Alusliikennepalveluhenkilöstön pätevyyskiä ja koulutusta koskevat huomiot (ehdotetun lain luku 4)

Traficom katsoo, että ehdotetut muutokset pätevyyksissä perustason nostamiseksi vahtipäällystön työkokemusta vastaavaksi ovat perusteltuja. Ymmärrys vastapuolen tarpeista ja toiminnasta

komentosillalla parantaa VTS-toiminnan uskottavuutta ja yhteistyökykyä. Vaatimusten muutokset myös koulutuksen palveluntarjoajille tuovat uskottavuutta VTS-toiminnan perusteisiin. Uskottavuus synnyttää luottamusta toimintaan parantaen siten turvallisuutta, yhteistyökykyä ja sujuvuutta.

4. Alusliikennepalveluun liittyviä viranomaistehtäviä koskevat huomiot (ehdotetun lain luku 5)

VTS-palveluntarjoajan yhtiöittäminen vuoksi on tarpeen selkeyttää VTS-palvelun järjestämisvastuuta. Vastuiden ja velvollisuuksien selkeys on palvelunsaajalle tärkeää yleensä ja erityisesti onnettomuustilanteissa.

Traficom varaa itselleen oikeuden lausua 43 §:n 3 momentista, kun asiaa käsitellään ennen lain voimaan tuloa.

Traficom ehdottaa, että perustelujen 46 §:n kohdalla sivulla 64 viimeisen kappaleen teksti ja määräaika tarkistetaan.

5. Muita lakiehdotuksia koskevat huomiot

Ehdotetun alusliikennepalvelulain 2 luvun osalta Traficom esittäisi seuraavaa:

Lakiesityksen 2 luvussa on ehdotettu muutoksia, joilla on suuri merkitys sen tavoitteiden toteutumiselle. Siksi on perusteltua, että aiemmin perustamispäätöksellä annetut liikennesäännöt annetaan viranomaisen määräyksenä, jotta niiden oikeustila selkeytyy. Tämä on ollut tulkinnanvaraista VTS palveluntarjoajan muututtua viranomaisesta yhtiöksi. Tällä katsotaan olevan myös perusoikeuksiin liittyviä vaikutuksia. Liikennesääntöihin tulisi sisällyttää myös VTS alueella käytettävä kieli, jolla on suora vaikutus osallistumisvelvollisiin väylän käyttäjiin. Muutokset 11 §:n viranomaistoimivaltuuksissa parantaisivat huomattavasti viranomaisen mahdollisuuksia puuttua poikkeaviin tilanteisiin. Covid 19 epidemia osoitti, että myös merenkulussa tulee kyetä toimeenpanemaan nopeasti viranomaisen päätöksiä tartuntatautilanteessa. Traficom esittää, että alusliikennepalvelulakiesityksen 5§:n 3 momentti poistetaan ja lisätään saman lain 7 §:n 3 momentiksi muodossa "Liikenne- ja viestintäviraston on tiedotettava määräyksen sisällöstä soveltuvin osin myös merikartoissa ja merenkulkujulkaisuissa." Muutos vastaisi paremmin tarkoitustaan liikennesäännöistä määräävässä kohdassa ja korjaisi terminologian.

Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom) pitää muihin lakiehdotuksiin tehtäviä muutoksia kannatettavina eikä sillä ole niihin lausuttavaa.

Metsälampi Susanna
Liikenne- ja viestintävirasto